

Civilutskottets betänkande

2024/25:CU6

Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, plan- och bygglagen och lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar.

Syftet med lagändringarna är att tydliggöra att kommunala bostadsförmedlingar får förmedla bostäder som reserverats utifrån olika behov och erbjuda förtur utan att det påverkar möjligheten att ta ut köavgift av de sökande. Vidare syftar ändringarna till att skapa bättre förutsättningar för att samordna kommunala bostadsförsörjningsåtgärder samt för planeringen av bostadsbyggandet. Lagändringarna innebär bl.a. att nuvarande kommunala riktlinjer för bostadsförsörjningen ersätts av en handlingsplan för bostadsförsörjningen, där kommunerna ska redogöra för behovet av tillskott av bostäder och ta hänsyn till behovet av samordning med andra kommuner både i planeringen och när åtgärder för bostadsförsörjningen vidtas. Därtill ges lagen om kommunala markanvisningar ett uttryckligt bostadsförsörjningssyfte.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2025.

Vidare föreslår utskottet ett tillkännagivande till regeringen med anledning av två motionsyrkanden i följdmotioner. Enligt utskottet bör regeringen se över hur användningen av reservationer och förtur vid kommunal bostadsförmedling kan begränsas.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns nio reservationer (S, M, V, C, KD, MP, L).

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:42 Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning.

16 yrkanden i fem följdmotioner.

Tio yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Regeringens lagförslag	6
Ny bostadsförsörjningslag	8
Nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen	9
Hyresgarantier	11
Kötid och förtur	12
Ytterligare åtgärder	13
Utvärdering av lagstiftningen	15
Reservationer	16
1. Förutsättningar för förtur och köavgift, punkt 1 (S, MP)	16
2. Förutsättningar för förtur och köavgift, punkt 1 (V)	16
3. Ny bostadsförsörjningslag, punkt 3 (S, V, MP)	17
4. Nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen, punkt 4 (S, V, MP)	18
5. Hyresgarantier, punkt 5 (S, MP)	19
6. Kötid och förtur, punkt 6 (M, C, KD, L)	19
7. Kötid och förtur, punkt 6 (V, MP)	20
8. Ytterligare åtgärder, punkt 7 (MP)	21
9. Utvärdering av lagstiftningen, punkt 8 (C)	21
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Propositionen	23
Följdmotionerna	23
Motioner från allmänna motionstiden 2024/25	24
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	26
<i>Bilaga 3</i>	
Reservanternas lagförslag	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

1. Förutsättningar för förtur och köavgift

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar i de delar det avser att 8 § ska betecknas 10 § och den nya 10 § i övrigt.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:42 punkt 1 i denna del och avslår motionerna

2024/25:3272 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (V) och

2024/25:3273 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 2.

Reservation 1 (S, MP)

Reservation 2 (V)

2. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan,
2. lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900),
3. lag om ändring i lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:42 punkterna 1 i denna del, 2 och 3.

Lagstiftningens framtida utformning m.m.

3. Ny bostadsförsörjningslag

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1992 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3,

2024/25:2623 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 21,

2024/25:3075 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 4 och

2024/25:3274 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 3 (S, V, MP)

4. Nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1992 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4,

2024/25:2623 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 22,

2024/25:3075 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 8 och

2024/25:3274 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 4 (S, V, MP)

5. Hyresgarantier

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2623 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 13,

2024/25:3273 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 1 och

2024/25:3274 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 6–8.

Reservation 5 (S, MP)

6. Kötid och förtur

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om förtur och reservationer vid kommunal bostadsförmedling och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2024/25:3273 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 3 och

2024/25:3276 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) samt avslår motionerna

2024/25:1989 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (V) yrkande 28 och

2024/25:3274 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 9.

Reservation 6 (M, C, KD, L)

Reservation 7 (V, MP)

7. Ytterligare åtgärder

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2623 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 20 och 24 samt

2024/25:3274 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 2, 4 och 5.

Reservation 8 (MP)

8. Utvärdering av lagstiftningen

Riksdagen avslår motion

2024/25:3277 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 1 och 2.

Reservation 9 (C)

Stockholm den 23 januari 2025

På civilutskottets vägnar

Malcolm Momodou Jallow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Malcolm Momodou Jallow (V), Mikael Eskilandersson (SD), David Josefsson (M), Leif Nysmed (S), Roger Hedlund (SD), Laila Naraghi (S), Lars Beckman (M), Denis Begic (S), Rashid Farivar (SD), Anna-Belle Strömberg (S), Larry Söder (KD), Alireza Akhondi (C), Björn Tidland (SD), Katarina Luhr (MP), Gulan Avci (L), Markus Kallifatides (S) och Jennie Wernäng (M).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2024/25:42 Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Fem motioner med 16 yrkanden har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

I betänkandet behandlar utskottet även tio yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25. Förslagen finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, plan- och bygglagen samt lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar. Förslaget innebär bl.a. att det tydliggörs att kommunala bostadsförmedlingar får förmedla bostäder som reserverats utifrån olika behov och erbjuda förturer utan att det påverkar möjligheten att ta ut köavgift av de sökande. Vidare ersätts de nuvarande kommunala riktlinjerna av handlingsplaner för bostadsförsörjningen. Det införs också tydligare krav på kommunal samordning i bostadsförsörjningsfrågor, och vissa krav avseende innehållet i riktlinjer för kommunala markanvisningar förändras. Därmed avslår riksdagen två motionsyrkanden om att lagförslaget ska avslås när det gäller borttagande av begränsningen av antalet bostäder som kan förmedlas enligt ett förturssystem vid kommunal bostadsförmedling.

Jämför reservation 1 (S, MP) och 2 (V).

Bakgrund

Kommunerna ska planera för bostadsförsörjningen i den egna kommunen. Syftet med planeringen är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder.

Det finns regler avseende planeringen i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (bostadsförsörjningslagen). Enligt den lagen ska kommunerna bl.a. ta fram riktlinjer för bostadsförsörjningen och, om det behövs, anordna bostadsförmedling.

En kommunal bostadsförmedling har rätt att ta ut en avgift för rätten att stå i kö (köavgift), om den förmedlar lägenheter i turordning efter kötid. Ett begränsat antal lägenheter får dock förmedlas enligt ett förturssystem utan att rätten att ta ut köavgift påverkas. En kommun kan också reservera lägenheter för vissa kategorier av sökande.

Innebörden av en reservation är att kötid fortfarande utgör grunden för rangordning av inkomna ansökningar. Förtur innebär däremot ett avsteg från principen om att bostäder förmedlas i turordning efter kötid.

Propositionen

Förtur och rätten att ta ut köavgift

Regeringen bedömer att det råder osäkerhet kring vad som är tillåtet i fråga om att förmedla bostäder med användning av förtur och reservationer. Enligt regeringen behöver det stå klart att det finns flexibilitet att förmedla bostäder på ett sätt som underlättar för hushåll som har svårt att hävda sig på bostadsmarknaden. Därför föreslår regeringen att lagtexten ska ändras så att det blir tydligare att en kommun har rätt att ta ut köavgift, även om den använder möjligheten till förtur och reservationer. Regeringen anser att kommunerna tillsammans med de lokala fastighetsägarna har bäst möjlighet att avgöra vilken omfattning förtursverksamheten ska ha. Av den anledningen föreslår regeringen att begränsningen av antalet lägenheter som kan förmedlas med förtur ska tas bort.

Kommunernas arbete med bostadsförsörjning

Kommunerna ska ta fram riktlinjer för bostadsförsörjningen varje mandatperiod. Regeringen föreslår att riktlinjerna ska byta namn till ”handlingsplan”. Ändringen syftar till att betona att dokumentet är ett instrument för planering och beslutsfattande. Ordet ”insatser” föreslås samtidigt bytas ut mot ”åtgärder”. Regeringen föreslår också att kommunerna ska redogöra för sin bedömning av behovet av tillskott av bostäder i handlingsplanen, samt att deras skyldighet att samråda med andra kommuner utvidgas.

Fysisk planering och markanvisningar

Kommunerna ska enligt en regel i bostadsförsörjningslagen beakta behovet av bostäder vid den fysiska planeringen. Regeringen föreslår att den regeln flyttas från bostadsförsörjningslagen till plan- och bygglagen (2010:900).

En kommun kan genom att förfoga över sin mark skapa förutsättningar för bostadsbyggande genom markanvisning till en byggherre. En kommun som genomför markanvisningar ska ha antagit riktlinjer för anvisningarna. Regeringen föreslår en ändring i lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar som innebär att det ska framgå av riktlinjerna hur markanvisningarna används för att följa handlingsplanen enligt bostadsförsörjningslagen.

Följdmotionerna

I kommittémotion 2024/25:3272 föreslår Malcom Momodou Jallow m.fl. (V) att riksdagen ska avslå regeringens förslag i den del det avser ändring av 8 § bostadsförsörjningslagen. Motionärerna anser att fördelning i turordning efter kötid även i fortsättningen ska vara huvudprincip. De anför att den föreslagna ändringen inte kommer att lösa några problem på bostadsmarknaden, men att

den däremot riskerar att minska kommuninvånarnas förtroende för bostadsförmedlingen.

I kommittémotion 2024/25:3273 föreslår Jennie Nilsson m.fl. (S) att riksdagen delvis ska avslå regeringens förslag i den del det avser ändring av 8 § bostadsförsörjningslagen på så sätt att den avslutande meningen i 8 § första stycket bostadsförsörjningslagen inte ska tas bort (yrkande 2). Motionärerna anför att en mer obegränsad användning av reservationer och förturer, i främst näringspolitiskt syfte, är en utveckling som bör hållas inom snäva ramar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens lagförslag som ett led i att förbättra situationen på de lokala bostadsmarknaderna runt om i landet. Utskottet ställer sig till att börja med bakom regeringens förslag om att tydliggöra i bostadsförsörjningslagen att en kommunal bostadsförmedling får reservera lägenheter för sökande i kön eller använda ett förturssystem, utan att det påverkar möjligheterna att ta ut köavgift. Av de skäl som anförts i propositionen anser utskottet att riksdagen bör anta regeringens lagförslag i denna del och avslå motionerna.

Utskottet konstaterar vidare att det inte har väckts någon motion som går emot att riksdagen antar regeringens förslag i övriga delar. Av de skäl som anförts i propositionen anser utskottet att riksdagen bör anta lagförslagen.

Utskottet övergår nu till att under särskilda rubriker behandla motionsyrkanden som innehåller förslag om tillkännagivanden i frågor som anknyter till lagförslagen.

Ny bostadsförsörjningslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att införa en ny bostadsförsörjningslag.

Jämför reservation 3 (S, V, MP).

Följdmotionen

I kommittémotion 2024/25:3274 föreslår Katarina Luhr m.fl. (MP) ett tillkännagivande om att införa en ny samlad bostadsförsörjningslag som omfattar såväl stat som kommun och understryker det gemensamma ansvaret för bostadsförsörjningen (yrkande 1).

Motioner från allmänna motionstiden

I kommittémotion 2024/25:1992 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås ett tillkännagivande om att införa en ny bostadsförsörjningslag som omfattar både

stat och kommun (yrkande 3). Liknande förslag förs också fram av Katarina Luhr m.fl. (MP) i kommittémotion 2024/25:2623 (yrkande 21) och Jennie Nilsson m.fl. (S) i kommittémotion 2024/25:3075 (yrkande 4).

Betänkandet Sänk tröskeln till en god bostad

Utredningen En socialt hållbar bostadsförsörjning har i betänkandet Sänk tröskeln till en god bostad (SOU 2022:14) föreslagit att en ny samlad bostadsförsörjningslag, som omfattar såväl stat som kommun, ska ersätta bostadsförsörjningslagen. Lagen ska enligt förslaget understryka det gemensamma ansvaret för stat och kommun, underlätta samverkan och skapa förutsättningar för ett åtgärdsinriktat och målfokuserat arbete. Förslaget kommer inte att beredas vidare inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är inte berett att föreslå något tillkännagivande om en ny samlad bostadsförsörjningslag som omfattar såväl stat som kommun. Utskottet konstaterar att ansvaret för bostadsförsörjningen de facto är delat mellan staten och andra aktörer, framför allt kommunerna, på så sätt att riksdag och regering genom lagar och förordningar ansvarar för de rättsliga förutsättningarna. Staten kan också med olika finansiella åtgärder påverka marknadsförutsättningarna för bostadsbyggande. Med detta avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att regeringen återkommande ska upprätta en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen.

Jämför reservation 4 (S, V, MP).

Följdmotionen

I kommittémotion 2024/25:3274 föreslår Katarina Luhr m.fl. (MP) ett tillkännagivande om att regeringen ska ta fram en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen varje mandatperiod (yrkande 3). Enligt motionärerna ska den nationella handlingsplanen tydliggöra hur stat och kommun ska hjälpas åt med bostadsförsörjningsfrågorna.

Motioner från allmänna motionstiden

I kommittémotion 2024/25:1992 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta fram en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen en gång per mandatperiod (yrkande 4). Motionärerna anser att handlingsplanen ska innehålla en redovisning av hur bostadsmarknaden fungerat den senaste mandatperioden, samt av vilka åtgärder som planeras för bostadsbehov som inte är tillgodosedda. Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslår i kommittémotion 2024/25:2623 ett tillkännagivande om en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen (yrkande 22). Även Jennie Nilsson m.fl. (S) föreslår i kommittémotion 2024/25:3075 ett tillkännagivande om att regeringen ska ta fram en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen (yrkande 8). Motionärerna för fram att syftet med handlingsplanen är att staten tydligare ska ta ledning, visa den politiska viljeinriktningen och hantera bostadsförsörjningen som den tvärssektoriella fråga den är.

Betänkandet Sänk tröskeln till en god bostad

I betänkandet föreslår utredningen att regeringen ska ta fram en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen året efter det att ordinarie val till riksdagen har hållits. Enligt förslaget ska handlingsplanen bl.a. innehålla en redovisning och bedömning av utvecklingen på bostadsmarknaden, vilka bostadsbehov som inte tillgodoses, en redovisning och bedömning av vidtagna åtgärder inom relevanta politik- och utgiftsområden, samt en beskrivning av planerade åtgärder för att nå målet för bostadsförsörjningen. Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Förslagen i motionerna motsvarar i allt väsentligt förslaget i betänkandet Sänk tröskeln till en god bostad (SOU 2022:14) som för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser inte att riksdagen bör föregripa resultatet av det arbetet och avstyrker därför samtliga motionsyrkanden.

Hyresgarantier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att kommunerna ska vara skyldiga att lämna hyresgarantier i vissa fall.

Jämför reservation 5 (S, MP).

Följdmotionerna

I kommittémotion 2024/25:3273 av Jennie Nilsson m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska få meddela föreskrifter om att kommunerna under vissa villkor ska lämna hyresgarantier (yrkande 1). Motionärerna anser att ett förstahandskontrakt med hyresgaranti skulle bli ett reellt alternativ till s.k. sociala kontrakt för sådana barnfamiljer och andra kommuninvånare som behöver stöd. I kommittémotion 2024/25:3274 föreslår Katarina Luhr m.fl. (MP) tillkännagivanden om att en kommun ska vara skyldig att tillhandahålla hyresgarantier till barnfamiljer (yrkande 6), att Boverket ska ges i uppdrag att bistå och följa kommunernas arbete med hyresgarantierna (yrkande 7), samt att regeringen ska utreda vilka fler grupper som ska omfattas av skyldigheten att lämna hyresgaranti (yrkande 8). Hyresgarantier skulle enligt motionärerna kunna hjälpa många barnfamiljer att få en trygg bostad, vilket är särskilt angeläget eftersom antalet vräkningar av barnfamiljer för närvarande ökar.

Motion från allmänna motionstiden

I kommittémotion 2024/25:2623 föreslår Katarina Luhr m.fl. (MP) ett tillkännagivande om att kommuner ska vara skyldiga att tillhandahålla hyresgarantier för barnfamiljer i vissa fall och om att utreda en utvidgning av hyresgarantier till andra prioriterade grupper (yrkande 13).

Betänkandet Sänk tröskeln till en god bostad

I betänkandet föreslås att en kommun ska vara skyldig att lämna hyresgaranti till kommuninvånare under vissa förutsättningar. Barnfamiljer anges vara en särskilt angelägen målgrupp. Förslaget bereds inom Regeringskansliet. Under frågestunden i riksdagen den 7 november 2024 uppgav statsrådet Andreas Carlson att frågan är angelägen att bereda i ett högt tempo.

Utskottets ställningstagande

Hyresgarantier kan vara ett sätt att hjälpa människor att få tillgång till en egen bostad, och utskottet ser dem som ett intressant bostadssocialt verktyg vid sidan av reservationer och förturer.

Utskottet noterar att ett sådant förslag bereds inom Regeringskansliet och ser därmed inte skäl för riksdagen att vidta någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena, som därför avstyrks.

Kötid och förtur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen bör se över hur användningen av reservationer och förturer vid kommunal bostadsförmedling kan begränsas och tillkännager detta för regeringen.

Jämför reservation 6 (M, C, KD, L) och 7 (V, MP).

Följdmotionerna

I kommittémotion 2024/25:3273 föreslår Jennie Nilsson m.fl. (S) ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur förturer och reglering av inkomstkrav ska ges tydliga begränsningar (yrkande 3). Enligt motionärerna är reservationer med avseende på inkomstkrav en fråga som i praktiken inrymmer flera fallgror och som riskerar att minska den faktiska tillgången till lämpliga bostäder. Därför anser motionärerna att det behövs tydliga begränsningar, t.ex. i form av en definition av hur stor andel av fastighetsbeståndet som får förmedlas på det sättet.

I kommittémotion 2024/25:3274 av Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslås ett tillkännagivande om att kötid ska vara den huvudsakliga grunden för fördelning (yrkande 9). Motionärerna för fram att det är viktigt att kommunerna håller sig till vissa i förväg bestämda regler när det gäller vilka fall som behandlas med förtur.

I kommittémotion 2024/25:3276 av Mikael Eskilander m.fl. (SD) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheterna till förtur i bostadskön. Motionärerna anser att möjligheten till förtur ska hanteras med försiktighet och bara medges i de fall där det är befogat utifrån individens unika situation. Enligt motionärerna har möjligheten till förtur använts mer brett och de motsätter sig att förtur ska kunna ges enbart på det kriteriet att någon är migrant.

Motion från allmänna motionstiden

I kommittémotion 2024/25:1989 föreslår Malcolm Momodou Jallow m.fl. (V) ett tillkännagivande om att det bör infogas ett förtydligande i bostadsförsörjningslagen om att majoriteten av bostäder som förmedlas ska fördelas i turordning efter kötid (yrkande 28). Motionärerna anser att det behövs för att behålla köns legitimitet och transparens, samt för att inte allt färre privata fastighetsägare ska använda sig av de kommunala bostadsförmedlingarna.

Utskottets ställningstagande

Förtur och reservationer är viktiga bostadssociala verktyg för kommunerna, och i vissa fall är det befogat att använda dessa verktyg för dem som annars saknar möjlighet att få tillgång till en bostad.

Det finns emellertid fallgror med en bred, obegränsad användning av förtur och reservationer där också mer generella kriterier kan få betydelse vid sidan av förhållandena hos den enskilda individen. Ett sådant exempel är reservationer med avseende på inkomstkrav, som i stället för att förbättra situationen på den lokala bostadsmarknaden tvärtom kan minska tillgången på lämpliga bostäder för personer som redan har svårt att etablera sig. Hushåll med generellt goda förutsättningar på bostadsmarknaden bör enligt utskottet i normalfallet inte kunna tilldelas en bostad med reservation eller förtur.

Utskottet anser att det finns en risk att regeringens lagförslag öppnar ännu mer för en bred och obegränsad användning av instrumenten förtur och reservationer, vilket inte är önskvärt. Regeringen bör därför se över hur användningen av instrumenten kan begränsas och återkomma till riksdagen. Det kan t.ex. handla om att definiera hur stor andel av fastighetsbeståndet som får förmedlas på dessa sätt.

Det som utskottet nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Ytterligare åtgärder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. ett nytt mål för bostadsförsörjningen och om att socialtjänsten ska involveras när de kommunala handlingsplanerna för bostadsförsörjningen tas fram.

Jämför reservation 8 (MP).

Följdmotionen

I kommittémotion 2024/25:3274 föreslår Katarina Luhr m.fl. (MP) ett tillkännagivande om ett nytt mål för bostadsförsörjningen som även främjar jämlika uppväxtvillkor och motverkar segregation och hemlöshet (yrkande 2). Motionärerna föreslår vidare ett tillkännagivande om att socialtjänsten ska involveras när kommunerna tar fram sin handlingsplan för att de sociala aspekterna av bostadsförsörjningen ska få en större tyngd (yrkande 4). Slutligen föreslås ett tillkännagivande om att länsstyrelser och regioner ska kunna överföra uppgiften att uppmärksamma behovet av samordning mellan kommuner till en region, om de är överens om det (yrkande 5).

Motion från allmänna motionstiden

I kommittémotion 2024/25:2623 föreslår Katarina Luhr m.fl. (MP) ett tillkännagivande om ett nytt mål för bostadsförsörjningen som ska styra mot minskad hemlöshet (yrkande 20) och ett tillkännagivande om att socialtjänsten ska involveras när kommunerna tar fram sin handlingsplan för att de sociala aspekterna av bostadsförsörjningen ska få en större tyngd (yrkande 24).

Nytt mål för bostadsförsörjningen

Betänkandet Sänk tröskeln till en god bostad

I betänkandet Sänk tröskeln till en god bostad (2022:14) föreslås ett nytt lagstiftat mål för bostadsförsörjningen i syfte att öka tydligheten och ta ett nytt grepp om förståelsen av bostadsförsörjning. Målet för bostadsförsörjningen ska enligt utredningen vara att skapa förutsättningar för alla att leva i goda bostäder. Arbetet med bostadsförsörjningen ska särskilt främja jämlika uppväxtvillkor samt motverka boendesegregation och hemlöshet. Bostadsmarknaden ska fungera inkluderande och möta hushållens efterfrågan och behov. Förslaget kommer inte att beredas vidare inom Regeringskansliet.

Länsstyrelsernas och regionernas roll

Propositionen

Regeringen bedömer att länsstyrelsen bör behålla uppgiften att uppmärksamma kommunerna på behovet av samordning i frågor om bostadsförsörjning och verka för att sådan samordning kommer till stånd och att uppgiften inte bör överföras till regionerna. Som skäl för sin bedömning anför regeringen bl.a. följande (s. 31 f. i propositionen).

Mot bakgrund av att regional fysisk planering enligt plan- och bygglagen endast sker i tre län och att länsstyrelserna redan i dag innehar uppgiften i fråga samt har väl uppbyggd kompetens inom både plan- och bostadsfrågor bedömer regeringen att länsstyrelserna bör behålla uppgiften att uppmärksamma kommunerna på behovet av samordning mellan kommuner i frågor om bostadsförsörjning och verka för att sådan samordning kommer till stånd. Det finns dock samband mellan bostadsförsörjningsfrågor och regionernas uppgifter inom ramen för det regionala utvecklingsansvaret, inklusive det regionala kompetensförsörjningsarbetet och transportinfrastrukturplaneringen. Det är därför viktigt att regionerna informeras löpande och erbjuds möjlighet att delta i arbetet med bostadsförsörjningsfrågor.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan är utskottet inte berett att ställa sig bakom förslaget om en ny samlad bostadsförsörjningslag som omfattar såväl stat som kommun. Inte heller är utskottet berett att ställa sig bakom förslaget om ett nytt lagstadgat

mål för bostadsförsörjningen. Med detta avstyrker utskottet motionerna 2024/25:3274 (MP) yrkande 2 och 2024/25:2623 (MP) yrkande 20.

När det gäller motionsförslaget om att socialtjänsten ska involveras när kommunerna tar fram sin handlingsplan för bostadsförsörjningen konstaterar utskottet att kommunerna enligt bostadsförsörjningslagen ska analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. De sociala perspektiven finns således tydligt med i kommunernas arbete. Med detta avstyrks motion 2024/25:3274 (MP) yrkande 4 och motion 2024/25:2623 (MP) yrkande 24.

Utskottet delar slutligen regeringens bedömning i propositionen att länsstyrelserna bör behålla sin uppgift att uppmärksamma kommunerna på behovet av samordning i frågor om bostadsförsörjning och verka för att en sådan samordning kommer till stånd. Reglerna bör inte få någon annan utformning. Utskottet avstyrker således motion 2024/25:3274 (MP) yrkande 5.

Utvärdering av lagstiftningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att utvärdera lagstiftningen.
Jämför reservation 9 (C).

Följdmotionen

I kommittémotion 2024/25:3277 av Alireza Akhondi m.fl. (C) föreslås tillkännagivanden om att utvärdera den föreslagna lagstiftningen i syfte att kunna förenkla den (yrkande 1). Motionärerna föreslår även att de kommunala bostadsförmedlingarnas effekt på bostadsförsörjningen ska utvärderas (yrkande 2). Motionärerna anser att effekten bör jämföras med en större frihet att utforma liknande system. Utvärderingen bör också behandla frågan om det är rimligt att regeringen kan förelägga en kommun att anordna bostadsförmedling.

Utskottets ställningstagande

Motionärerna anför att det finns skäl att i olika avseenden utvärdera lagstiftningen. När det gäller frågor om utformning och konsekvenser av lagstiftning utgår utskottet generellt från att regeringen både följer upp och utvärderar reglering när det finns anledning till det.

Därmed ser utskottet inte behov av något tillkännagivande med anledning av motionsyrkandena, som därför avstyrks.

Reservationer

1. Förutsättningar för förtur och köavgift, punkt 1 (S, MP)

av Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S), Anna-Belle Strömberg (S), Katarina Luhr (MP) och Markus Kallifatides (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar i de delar det avser att 8 § ska betecknas 10 § och den nya 10 § i övrigt med den ändringen att paragrafen ska ha den lydelse som reservanterna föreslår i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3273 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 2 och

bifaller delvis proposition 2024/25:42 punkt 1 i denna del och motion

2024/25:3272 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (V).

Ställningstagande

Vi tillstyrker förslagen i propositionen som tydliggör att förmedling med användande av reservationer och förturer inte förhindrar att köavgift tas ut inom kommunal bostadsförmedling. Samtidigt menar vi att det borde anges uttryckligen att dessa åtgärder företrädesvis bör användas för de som har sociala, ekonomiska eller medicinska skäl, eller behov grundade på familjestorlek eller skydd, och som annars saknar möjlighet att få tillgång till fungerande bostäder. Eftersom det saknas en sådan skrivning i regeringens lagförslag ser vi en risk att reservationer och förturer kan komma att användas i främst näringspolitiskt syfte. En sådan mer obegränsad användning, där hushåll som har generellt goda förutsättningar på bostadsmarknaden kan bli föremål för förtur, bör hållas inom snäva ramar.

Riksdagen bör därför avslå regeringens förslag till ändring i bostadsförsörjningslagen vad avser borttagande av den avslutande meningen i nuvarande 8 § första stycket, vilken medför en begränsning av antalet bostäder som kan fördelas enligt ett förturssystem med bibehållen rätt att ta ut köavgift.

2. Förutsättningar för förtur och köavgift, punkt 1 (V)

av Malcolm Momodou Jallow (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar i de delar det avser att 8 § ska betecknas 10 § och avslår lagförslaget i de delar det avser den nya 10 § i övrigt.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3272 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (V) och

bifaller delvis proposition 2024/25:42 punkt 1 i denna del och motion

2024/25:3273 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att det är problematiskt att ta bort den nuvarande regeln om att det endast är ett begränsat antal bostäder som får förmedlas vid sidan av den ordinarie bostadskön vid kommunal bostadsförmedling. För att behålla köns legitimitet bör en majoritet av bostäderna fortsätta att förmedlas efter kötid. Det är en transparent och rättvis förmedlingsprincip som minskar risken för diskriminerande, godtyckliga och oklara grunder för urval av hyresgäster. När det gäller mer specifika förtursbehov ser jag inga problem med den nuvarande lagstiftningen. Som exempel kan nämnas Stockholms bostadsförmedling som har visat att det redan i dag går att ta sådana hänsyn. Den föreslagna lagändringen riskerar att leda till att den kommunala förmedlingsverksamheten mister sin trovärdighet hos kommuninvånarna utan att lösa några problem på bostadsmarknaden.

Riksdagen bör därför avslå regeringens förslag till ändring av lydelsen av nuvarande 8 § bostadsförsörjningslagen.

3. Ny bostadsförsörjningslag, punkt 3 (S, V, MP)

av Malcolm Momodou Jallow (V), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S), Anna-Belle Strömberg (S), Katarina Luhr (MP) och Markus Kallifatides (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1992 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3,

2024/25:2623 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 21,

2024/25:3075 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 4 och

2024/25:3274 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Utmaningarna på bostadsmarknaden är stora och vi anser att det behövs en förändring av regelverket kring bostadsförsörjningsfrågan där statens roll

förtydligas. Genom att införa en ny samlad bostadsförsörjningslag där stat och kommun får ett gemensamt ansvar, vilket också föreslås i betänkandet Sänk tröskeln till en god bostad (SOU 2022:14), skulle förutsättningarna för ett åtgärdsinriktat och målfokuserat arbete på området förbättras. Vi anser att förslaget i betänkandet har goda skäl för sig och att regeringen bör gå vidare med det.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

4. Nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen, punkt 4 (S, V, MP)

av Malcolm Momodou Jallow (V), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S), Anna-Belle Strömberg (S), Katarina Luhr (MP) och Markus Kallifatides (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna
2024/25:1992 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4,
2024/25:2623 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 22,
2024/25:3075 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 8 och
2024/25:3274 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringen bör i likhet med kommunerna ta fram en handlingsplan för bostadsförsörjningen, vilket också föreslås i betänkandet Sänk tröskeln till en god bostad (SOU 2022:14). Enligt vår mening är det av stor vikt att staten på så sätt tar tydlig ledning och visar den politiska viljeinriktningen. Handlingsplanen bör tas fram i början av varje valperiod och ska bl.a. redogöra för hur behoven på bostadsmarknaden ser ut, målsättningar för politiken och vilka åtgärder som ska vidtas för att uppnå dem.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

5. Hyresgarantier, punkt 5 (S, MP)

av Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S), Anna-Belle Strömberg (S), Katarina Luhr (MP) och Markus Kallifatides (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna
2024/25:2623 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 13,
2024/25:3273 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 1 och
2024/25:3274 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 6–8.

Ställningstagande

Kommunala hyresgarantier är ett bostadssocialt verktyg som enligt vår mening bör användas i större utsträckning. För utsatta barnfamiljer, och i förlängningen också andra grupper av utsatta kommuninvånare, kan en hyresgaranti vara vägen till en egen trygg bostad.

Ett förslag om att kommunerna under vissa förutsättningar ska vara skyldiga att lämna hyresgarantier lämnades i betänkandet Sänk tröskeln till en god bostad (SOU 2022:14) tillsammans med anslutande förslag om att Boverket ska få i uppdrag att bistå kommunerna i det arbetet. Många hushåll lever under stark ekonomisk press, och vi anser därför att regeringen borde ha gått vidare med förslaget inom ramen för detta ärende. Regeringen bör nu prioritera frågan och snarast återkomma till riksdagen med förslag som innebär att kommunerna i vissa fall ska vara skyldiga att tillhandahålla hyresgarantier.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

6. Kötid och förtur, punkt 6 (M, C, KD, L)

av David Josefsson (M), Lars Beckman (M), Larry Söder (KD), Alireza Akhondi (C), Gulan Avci (L) och Jennie Wernäng (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna
2024/25:1989 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (V) yrkande 28,
2024/25:3273 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 3,
2024/25:3274 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 9 och
2024/25:3276 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD).

Ställningstagande

Vi välkomnar att det införs ett förtydligande av att kommunala bostadsförmedlingar får förmedla bostäder som reserverats utifrån olika behov samt erbjuda förtur, utan att det påverkar möjligheten att ta ut köavgift av de sökande. Regeringen har samtidigt övervägt behovet av att begränsa antalet lägenheter som får fördelas enligt ett förturssystem och kommit fram till att omfattningen på förtursverksamheten lämpligen bestäms i samråd mellan kommunen och dess bostadsförmedling. Vi delar regeringens bedömning.

Därför anser vi att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen och att motionsyrkandena bör avslås.

7. Kötid och förtur, punkt 6 (V, MP)

av Malcolm Momodou Jallow (V) och Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2024/25:1989 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (V) yrkande 28 och

2024/25:3274 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 9 och

avslår motionerna

2024/25:3273 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 3 och

2024/25:3276 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD).

Ställningstagande

Det är viktigt att det finns utrymme att fördela bostäder vid sidan av den ordinarie kön inom den kommunala bostadsförmedlingen. Det behövs för att underlätta för personer som annars har större svårigheter att ta sig in på bostadsmarknaden. Lika viktigt är dock att behålla huvudprincipen om att bostäder förmedlas i turordning efter kötid. Detta för att inte kön ska förlora i legitimitet och transparens. En minskad förmedling efter kötid kan också leda till att färre privata fastighetsägare använder sig av de kommunala bostadsförmedlingarna. Vidare behöver kommunerna hålla sig till klara och tydliga regler när det gäller vilka fall som ska behandlas med förtur.

Av skälen ovan bör förmedling i turordning efter kötid även fortsättningsvis vara huvudprincip vid kommunal bostadsförmedling. Vad vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

8. Ytterligare åtgärder, punkt 7 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:2623 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 20 och 24 samt

2024/25:3274 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 2, 4 och 5.

Ställningstagande

Jag anser att det, utöver en ny samlad bostadsförsörjningslag, även behövs ett nytt gemensamt mål för bostadsförsörjningen, på samma sätt som föreslås i betänkandet Sänk tröskeln till en god bostad (SOU 2022:14). Det nya målet ska syfta till att skapa förutsättningar för alla att leva i goda bostäder, främja jämlika uppväxtvillkor samt motverka boendesegregation och hemlöshet. Det bör bli tydligare att ansvaret för bostadsförsörjningen även vilar på staten. Därför bör det nya målet gälla för såväl stat som kommun.

Socialtjänstens kompetens och kännedom om de sociala förhållandena i kommunen bör tas till vara inom ramen för planeringen av bostadsförsörjningen. Därför bör socialtjänsten involveras när kommunerna tar fram sina handlingsplaner. På så sätt skulle sociala aspekter få en större tyngd redan vid denna planering.

När det gäller ansvarsfördelningen mellan aktörer vid sidan av kommunerna anser jag att en länsstyrelse och en region ska kunna fatta ett gemensamt beslut om att överföra ansvaret att uppmärksamma kommunerna på behovet av samordning, samt verka för att sådan samordning kommer till stånd, till regionen i fråga.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

9. Utvärdering av lagstiftningen, punkt 8 (C)

av Alireza Akhondi (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3277 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Mot bakgrund av det kommunala självstyret och den samlade regelbörda som kommunerna har att hantera finns det skäl att överväga en förenkling av lagstiftningen på området. Det finns t.ex. skäl att tro att kommunerna skulle planera för bostadsförsörjningen och samverka med andra kommuner även utan att det ställs krav på det i lag. Vidare görs ingen åtskillnad mellan små och stora kommuner när det gäller den administration som lagstiftningen medför. Därför anser jag att lagstiftningen bör utvärderas.

Kommunal bostadsförmedling är en fråga som också bör belysas ytterligare genom en utvärdering, t.ex. vad avser dess effekter på bostadsförsörjningen jämfört med en större frihet att utforma liknande system. Samtidigt bör man ta ställning till om det är rimligt att regeringen kan förelägga en kommun att anordna bostadsförmedling.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:42 Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar.

Följdmotionerna

2024/25:3272 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (V):

Riksdagen avslår förslaget till lagändring i 8 §, som rör avsnitt 4.2 Tydligare möjligheter till reservation och förturer.

2024/25:3273 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med förslag om att regeringen får meddela föreskrifter om att kommunerna under vissa villkor ska lämna hyresgarantier och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen avslår propositionens förslag om borttagande av den sista meningen i nuvarande 8 § första stycket lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med förslag om hur förturer och reglering av inkomstkrav ges tydliga begränsningar och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3274 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny samlad bostadsförsörjningslag som omfattar såväl staten som kommunerna bör ersätta lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt mål för bostadsförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen varje mandatperiod ska ta fram en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att socialtjänsten ska involveras när kommunen tar fram sin bostadsförsörjningsplan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörd länsstyrelse och berörd region samstämmtigt bör kunna överföra uppgiften till regionen att uppmärksamma kommunerna på behovet av samordning i frågor om bostadsförsörjning och verka för att sådan samordning kommer till stånd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en kommun ska vara skyldig att lämna hyresgarantier till barnfamiljer i sådana fall där statligt bidrag kommer att utgå för garantin och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Boverket bör ges i uppdrag att vägleda och ge stöd, utbildning och information till kommunerna om hur hyresgarantierna kan användas och följa hur kommunerna arbetar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilka fler grupper som ska omfattas av en kommuns skyldighet att lämna hyresgarantier och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kötid som huvudprincip i bostadskön och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3276 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till förtur i bostadskön och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3277 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den föreslagna lagstiftningen bör utvärderas i syfte att åstadkomma förenklingar av densamma och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att också utvärdera lagen när det gäller de kommunala bostadsförmedlingarnas effekt för bostadsförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:1989 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (V):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett förtydligande bör infogas i 8 § lagen (2000:1383) om kommunernas

bostadsförsörjningsansvar om att den absoluta majoriteten av bostäderna som förmedlas ska göra det genom turordning efter kötid och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1992 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör införa en ny bostadsförsörjningslag, som omfattar både stat och kommun, i enlighet med Vänsterpartiets förslag och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen en gång per mandatperiod, som även bör innehålla en redovisning av hur bostadsmarknaden under den senaste mandatperioden fungerat avseende vilka bostadsbehov som inte tillgodoses samt vilka åtgärder som planeras för att åtgärda dem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:2623 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommuners skyldighet att tillhandahålla hyresgarantier för barnfamiljer och om att utreda en utvidgning av hyresgarantier till andra prioriterade grupper såsom våldsutsatta och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt mål för bostadsförsörjning som styr mot minskad hemlöshet och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en samlad bostadsförsörjningslag för stat och kommun och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för bostadsförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att socialtjänsten ska involveras när kommunen tar fram sin bostadsförsörjningsplan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:3075 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ny samlad bostadsförsörjningslag och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell handlingsplan för bostadsförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1383)
om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

dels att nuvarande 7 och 8 §§ ska betecknas 8 och 10 §§,

dels att 1, 2, 4, 6 och de nya 8 och 10 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 7 och 9 §§, och närmast före 1, 7 och den nya 8 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

***Planering av kommunens
bostadsförsörjning***

1 §¹

Varje kommun ska *med riktlinjer* planera för bostadsförsörjningen i kommunen. *Syftet med* planeringen ska *vara* att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och *för att* främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Vid planeringen *av bostadsförsörjningen* ska kommunen samråda med berörda kommuner och ge länsstyrelsen, *aktören med ansvar för regionalt tillväxtarbete i länet och andra regionala organ* tillfälle att yttra sig.

Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. Förändras förutsättningarna för de antagna riktlinjerna ska nya riktlinjer upprättas och antas av kommunfullmäktige.

Varje kommun ska planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Planeringen *ska syfta till* att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Vid planeringen ska kommunen samråda med berörda kommuner *och ta hänsyn till behovet av samordning i frågor om bostadsförsörjning. Kommunen ska ge länsstyrelsen och regionen* tillfälle att yttra sig.

¹ Senaste lydelse 2013:866.

2 §²

Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska minst innehålla följande uppgifter:

1. kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet,

2. kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål, och

3. hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Uppgifterna ska särskilt grundas på en analys av

1. den demografiska utvecklingen,

2. marknadsförutsättningarna, och

3. vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden.

Analysen ska genomföras med stöd av ett underlag som Boverket förser kommunen med. Kommunen får använda ytterligare underlag som behövs för analysen.

Kommunfullmäktige ska under varje mandatperiod anta en handlingsplan för bostadsförsörjningen. Handlingsplanen ska redovisa

1. behovet av tillskott av bostäder i kommunen,

2. kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet,

3. kommunens planerade åtgärder för att nå sina mål, och

4. hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Uppgifterna i handlingsplanen ska särskilt grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, marknadsförutsättningarna och de bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. *Analysen ska genomföras med stöd av ett underlag som Boverket förser kommunen med och det ytterligare underlag som kommunen behöver för analysen.*

Om förutsättningarna för den antagna planen ändras under mandatperioden, ska kommunfullmäktige anta en ny uppdaterad handlingsplan.

4 §³

Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska vara vägledande vid tillämpningen av 2 kap. 3 § första stycket 5 plan- och bygglagen (2010:900).

I 2 kap. 3 § tredje stycket plan- och bygglagen (2010:900) finns en bestämmelse om att kommunens handlingsplan för bostadsförsörjningen ska vara vägledande för kommunens planläggning i fråga om bo-

² Senaste lydelse 2022:385.

³ Senaste lydelse 2022:385.

stadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

6 §⁴

Om kommunens *riktlinjer* för bostadsförsörjningen saknar någon *sådan uppgift* som avses i 2 § första stycket 3, får regeringen förelägga kommunen att anta *nya riktlinjer*.

Om kommunens *handlingsplan* för bostadsförsörjningen saknar *redovisning i någon del* som avses i 2 § första stycket 4, får regeringen förelägga kommunen att anta *en ny handlingsplan*.

Samordning mellan kommuner när bostadsförsörjningsåtgärder vidtas

7 §

När kommunen vidtar åtgärder för bostadsförsörjning ska kommunen ta hänsyn till behovet av samordning med andra kommuner.

Kommunal bostadsförmedling

8 §⁵

Om det behövs för att främja bostadsförsörjningen, ska en kommun anordna bostadsförmedling. Om två eller flera kommuner behöver gemensam bostadsförmedling, ska *de kommunerna* anordna sådan bostadsförmedling.

7 §

Om det behövs för att främja bostadsförsörjningen ska en kommun anordna bostadsförmedling. Om två eller flera kommuner behöver gemensam bostadsförmedling, ska *dessa kommuner* anordna sådan bostadsförmedling.

Regeringen får förelägga en kommun att anordna kommunal bostadsförmedling enligt första stycket.

9 §

Regeringen får förelägga en kommun att anordna kommunal bostadsförmedling.

8 §

En kommunal bostadsförmedling som förmedlar lägenheter i turordning efter kötid får, *utöver sådan förmedlingsersättning som får tas*

10 §⁶

En kommunal bostadsförmedling som förmedlar lägenheter i turordning efter kötid får ta ut en avgift

⁴ Senaste lydelse 2013:866.

⁵ Senaste lydelse av tidigare 7 § 2013:866.

⁶ Senaste lydelse av tidigare 8 § 2013:866.

ut vid yrkesmässig bostadsförmedling enligt 12 kap. 65 a § jordabalken, ta ut en avgift för rätten att stå i kö (köavgift) av den hyressökanden. Kravet på förmedling efter kötid ska inte hindra att ett begränsat antal lägenheter som är tillgängliga för kön fördelas enligt ett förturssystem.

Köavgiften får tas ut för högst ett år i taget. Kommunen får bestämma avgiften och grunderna för hur den ska tas ut.

för rätten att stå i kö (köavgift) av den hyressökande.

Köavgiften får tas ut för högst ett år i taget med det belopp och enligt de grunder som kommunen bestämmer.

Köavgiften får tas ut även om

1. lägenheter reserveras för sökande i kön eller fördelas enligt ett förturssystem, eller

2. förmedlingsersättning tas ut vid yrkesmässig bostadsförmedling som avses i 12 kap. 65 a § jordabalken.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2025.
  2. Bestämmelserna i 2 § i den nya lydelsen ska tillämpas första gången senast under den mandatperiod som inleds efter ordinarie val 2026.
  3. Bestämmelserna i 1, 4 och 6 §§ i den äldre lydelsen gäller fortfarande för riktlinjer som antagits enligt 1 § tredje stycket i den äldre lydelsen till dess riktlinjerna har ersatts med en handlingsplan enligt 2 § i den nya lydelsen, dock längst till utgången av den mandatperiod som inleds efter ordinarie val 2026.

2 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § plan- och bygglagen (2010:900) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §¹

Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja

1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder,
2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper,
3. en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt,
4. en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens, och
5. bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Även i andra ärenden enligt denna lag ska hänsyn tas till de intressen som anges i första stycket 1–5.

Den kommunala handlingsplanen för bostadsförsörjningen enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska vara vägledande vid tillämpningen av första stycket 5.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2025.

¹ Senaste lydelse 2013:867.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar

Häriigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om riktlinjer för kommunala markanvisningar.

Med markanvisning avses i denna lag en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggande.

Med markanvisning avses i denna lag en överenskommelse mellan en kommun och en byggherre som, i fråga om ett markområde som kommunen äger, ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av markområdet för bebyggande.

2 §

En kommun ska anta riktlinjer för markanvisningar. Riktlinjerna ska innehålla kommunens utgångspunkter och mål för överlåtelse eller upplåtelse av markområden för bebyggande, handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisningar samt principer för markprissättning.

En kommun ska anta riktlinjer för markanvisningar.

Riktlinjerna ska ange

1. utgångspunkter och mål för överlåtelse och upplåtelse av markområden för bebyggande,

2. hur markanvisningar används för att följa kommunens handlingsplan för bostadsförsörjningen enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar,

3. handläggningsrutiner och grundläggande villkor för markanvisningar, och

4. principer för markprissättning.

En kommun som inte genomför några markanvisningar är inte skyldig att anta sådana riktlinjer.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2025.

BILAGA 3

Reservanternas lagförslag

Reservation 1 (förslagspunkt 1)

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

Regeringens förslag

En kommunal bostadsförmedling som förmedlar lägenheter i turordning efter kötid får ta ut en avgift för rätten att stå i kö (köavgift) av den hyressökande.

Köavgiften får tas ut för högst ett år i taget med det belopp och enligt de grunder som kommunen bestämmer.

Köavgiften får tas ut även om

1. lägenheter reserveras för sökande i kön eller fördelas enligt ett förturssystem, eller

2. förmedlingsersättning tas ut vid yrkesmässig bostadsförmedling som avses i 12 kap. 65 a § jordabalken.

Reservanternas förslag

10 §

En kommunal bostadsförmedling som förmedlar lägenheter i turordning efter kötid får ta ut en avgift för rätten att stå i kö (köavgift) av den hyressökande. *Kravet på förmedling efter kötid ska inte hindra att ett begränsat antal lägenheter som är tillgängliga för kön fördelas enligt ett förturssystem.*

Köavgiften får tas ut för högst ett år i taget med det belopp och enligt de grunder som kommunen bestämmer.

Köavgiften får tas ut även om

1. lägenheter reserveras för sökande i kön eller fördelas enligt ett förturssystem, eller

2. förmedlingsersättning tas ut vid yrkesmässig bostadsförmedling som avses i 12 kap. 65 a § jordabalken.